

REPUBLIKA

ROK XVI | ŁÓDŹ, SOBOTA, 4-go CZERWCA 1938 ROKU. | CENA NUMERU 15 GROSZY | № 151

Czechosłowacja przedłuża służbę wojskową

Zołnierze, którzy jesienią skończą 2 lata służby, zatrzymani będą jeszcze przez rok w szeregach. — Rząd zwrócić się ma do parlamentu o pełnomocnictwa. — Reorganizacja administracji państwowej

Henlein domaga się zmiany ustroju państwowego

PRAGA, 3 czerwca.
 (PAT) „Die Zeit“ dowiaduje się, że obie izby parlamentu będą zwołane w połowie czerwca, aby uchwalić ustawę o przedłużeniu służby wojskowej do trzech lat.
 Wobec tego ma być postanowione, że żołnierze, którzy w jesieni skończą drugi rok służby wojskowej zatrzymani będą w szeregach przez dalszy rok.
 Nie została jeszcze zdecydowana sprawa akademików, których obowiązkiem będzie prawdopodobnie 2-letni okres służby wojskowej z tym zastrzeżeniem, że podczas studiów przejdą oni gruntowny kurs P. W.
 Parlamentowi przedłożona będzie również sprawa PEŁNOMOCNICTW DLA RZĄDU.
 Komitet polityczny rady ministrów w dalszym ciągu obradował dziś nad szczegółami ustaw językowych w ramach statutu narodowościowego. Jednocześnie rada ministrów opracowuje szereg ustaw o znaczeniu politycznym, dotyczących reorganizacji administracji państwowej.
 Na wykończeniu jest sprawa regulaminu dla rady gubernatorskiej na Rusi przykarpackiej. Przygotowywana jest ustawa o rozszerzeniu uprawnień przedstawicielstw krajowych, urzędów krajowych i krajowych prezydentów, oraz omawiana jest sprawa utworzenia rady szkolnej krajowej dla Słowacji.
 Dzisiejsze wieczorowe posiedzenie rady ministrów było ostatnim w tym tygodniu. Następnie zbierze się w połowie przyszłego tygodnia.
 Wiadomość o złożeniu przez posła narodowo-demokratycznego Klíma skargi do prokuratora na Konrada Henleina z powodu jego mowy karlsbadzkiej i wywiadu z Ward Price'em, potwierdza się.
 Do skargi poseł Klíma załączył wykładki z „Daily Mail“, „Le Jour“, „Echo de Paris“, „Paris Soir“ i czeskie tłumaczenie wywiadu z Ward Prince.
PRAGA, 3 czerwca.
 (PAT) Organ stronnictwa sudeckoniemieckiego „Rundschau“ zamieszcza rozmowę z przewodniczącym sudeckoniemieckiego klubu parlamentarnego poselem Kundtem, który oświadczył:
 „Ani Konradowi Henleinowi, ani nam nie przedłożono statutu narodowościowego, czy też jego części, jako podstawy do rozmów.“
 Dalej Kundt oświadczył, że z czystym sumieniem może powiedzieć, że gotowego statutu narodowościowego nie ma.
 — Rozmowy nasze — powiedział

Kundt — prowadzone są stale jeszcze w tym celu, aby znaleźć w ogóle platformę dla pertraktacji.
NIE CHODZI NAM O ŻADEN STATUT, ANI O ŻADNE PRZYWILEJE DLA NIEMCÓW SUDECKICH, ALE O NOWY PORZĄDEK PRAWNY W PAŃSTWIE,
 na podstawie najzupełniejszego uprawnień narodów i grup narodowościowych w sensie żądań karlsbadzkich. Czy wszystkie czynniki międzynarodowe są skłonne do takich decyzji okaże się dopiero w najbliższym czasie.
PRAGA, 3 czerwca.
 (PAT) Niewyjaśniona sytuacja polityczna odbija się fatalnie na północnych czeskich miejscowościach kąpielowych, gdzie liczba kuracjuszy spadła w sposób katastrofalny.

Tak np. w Jamskich Łazienkach zwolniono orkiestrę zakładową, w Karłowcach Varach (Karlsbadzie) w znanym hotelu Puppaa zniesiono koncerty wieczorowe. Niektóre mniejsze uzdrowiska ogłaszają, że panuje u nich spokój, chcąc w ten sposób ściągnąć kuracjuszy.
London, 3 czerwca.
 (PAT) „Times“ rozpatruje dziś w obszernym artykule zagadnienie plebiscytu w Czechosłowacji pisząc, iż sprawa czeska pozostaje nadal najpilniejszym zadaniem dyplomacji europejskiej, a plebiscyt uważać należy jako drogę do rozwiązania tej sprawy.
 Większość społeczeństwa angielskiego, pisze „Times“ jest zdania, że Niemcy sudeccy winni uzyskać możliwość zadecydowania drogą plebiscytu co do swej przyszłości, nawet gdyby oznaczało to przejście ich z republiki czeskosłowackiej do Rzeszy Niemieckiej.

„Times“ pisze dalej, że jeżeli rząd czeskosłowacki uznałby za możliwe urządzenie plebiscytu dla ludności niemieckiej, a także dla ludności węgierskiej i polskiej — władcy Czechosłowacji odnieśliby na dłuższą metę korzyści uzyskując jednolitą i zadowolone społeczeństwo, wciąż jeszcze liczniejsze, niż ludność Belgii, czy Holandii, a dwa razy liczniejsze niż ludność Danii czy Szwajcarii.
 Jeżeli włączenie mniejszości do nowej republiki było niesprawiedliwością — niesprawiedliwość ta winna być usunięta, a sasiadującym państwom, które pod względem narodowym zainteresowane są w losie swych współziomków, tworzących obecnie mniejszość, przypadłoby w przyszłości bezpośrednia troska o ich los i wskutek tego państwa te nie potrzebowałyby ingerować w wewnętrzne sprawy Czechosłowacji.
 Byłoby to zastosowaniem praktycznej metody leczenia w stosunku do obecnego powikłania, ale może właśnie ta drastyczna metoda jest niezbędną — kończy „Times“.

Odezwa ks. Hlinki do Słowaków

W Bratislavie odbyć się ma wielka manifestacja z udziałem 50 tys. osób

Bratislava, 3 czerwca.
 (PAT) Delegacja amerykańskiej Ligi Słowackiej przybyła do Bratislawy w czwartek wieczorem w towarzystwie posła Sidora i była na dworcu powitana przez licznie zgromadzoną ludność słowacką. Tysięczny tłum czekał około godziny na przybycie przywódcy ludowców słowackich ks. Hlinki, któremu zgotowali gorącą owację.
 Na dworcu Hlinka wygłosił krótkie przemówienie, w którym oświadczył, że „Słowacy są odrębnym narodem, kto zaś tego nie uznaje może sobie iść ze Słowacji“.

Następnie ks. Hlinka powitał gości z Ameryki i oświadczył: „Praga was zaprosiła, ale wyście przybyli przede wszystkim na Słowaczyznę“. Gdyby wszyscy Słowacy tak postępowali, od dawna mieliby autonomię.
Praga, 3 czerwca.
 (PAT) Prezydium stronnictwa ludowców słowackich postanowiło ogłosić manifest do narodu słowackiego, który zostanie odczytany razem z umową pittura burską. Na manifestację, jakie odbędą się w Bratislavie przybywa z prowincji około 50 tys. Słowaków, dla których

przygotowanych będzie 59 pociągów specjalnych.
 Do Bratislavy przybyło kilkudziesięciu dziennikarzy zagranicznych, wśród których znajduje się m. inn. znany sprawozdawca prasy amerykańskiej Knickerbocker.
 W dniu jutrzejszym odbędzie się uroczyste posiedzenie słowackiego stronnictwa ludowego, na którym wygłosi przemówienie ksiądz Hlinka, oraz członkowie delegacji Słowaków amerykańskich.

Sen. Bartel na czele klubu demokratycznego

który powstać ma na terenie parlamentu. — 10 czerwca pierwsze posiedzenie sejmiku

Warszawa, 3 czerwca.
 W kołach politycznych sejmiku i senatu lansuje się uporczywą pogłoskę, że jeszcze przed zwołaniem nadzwyczajnej sesji sejmiku i senatu nastąpi utworzenie nowego klubu sejmowego.
 Klub ten obejmowałby wszystkich

posłów i senatorów wyznających ideologię demokratyczną. Ugrupowanie to liczyłoby narazie od 10—20 parlamentarzystów. Na czele tego klubu ma stanąć jeden z nowomianowanych senatorów, a mianowicie profesor Kazimierz Bartel.
Londyn, 3 czerwca.
 Były kanclerz skarbu Churchill, kontynuując swą kampanię na rzecz polityki ligowej, wygłosił dziś wielkie przemówienie na ratuszu w Birmingham, w którym stwierdził, że dyktatorów nie ułagodzi się uprzejmością i że państwa dyktatorskie dzień i noc pracują nad osiągnięciem swych celów, które wolałyby osiągnąć w drodze pokojowej, ale które gotowe są przeprowadzić w razie potrzeby drogą orężną.
 Churchill podtrzymał te oświadczenia polityką jest opierać się na 3 ch wy-

Warszawa, 3 czerwca.
 W kołach parlamentarnych spodziewają się już ponad wszelką wątpliwość, że dekret Prezydenta Rzeczypospolitej o zwołaniu nadzwyczajnej sesji parlamentarnej ukaże się w dniu 8 b. m.
 Pierwsze posiedzenie sejmiku odbędzie się w dniu 10 b. m. Naogół spodziewają się, iż potrwa 6 tygodni.
 P. prezes rady ministrów gen. Sławoj-Skłodkowski odwiedził marszałka senatu Aleksandra Prystora i urzędującego wicemarszałka sejmiku Tadeusza Schaetzla.
 Tematem rozmów były sprawy związane z sesją nadzwyczajną sejmiku i senatu.

Churchill w obronie Ligi Narodów

„Dyktatorów nie można ułagodzić uprzejmością..“

Londyn, 3 czerwca.
 Były kanclerz skarbu Churchill, kontynuując swą kampanię na rzecz polityki ligowej, wygłosił dziś wielkie przemówienie na ratuszu w Birmingham, w którym stwierdził, że dyktatorów nie ułagodzi się uprzejmością i że państwa dyktatorskie dzień i noc pracują nad osiągnięciem swych celów, które wolałyby osiągnąć w drodze pokojowej, ale które gotowe są przeprowadzić w razie potrzeby drogą orężną.
 Churchill podtrzymał te oświadczenia polityką jest opierać się na 3 ch wy-

tycznych: 1) jak najszybsze uzbrojenie Anglii, 2) podtrzymanie polityki Ligi Narodów i 3) sprzymierzenie się z wielkimi i małymi mocarstwami, wyznającymi te same idee, co Anglia.
 Na zarzut, że taka polityka musiała by doprowadzić do rozpadnięcia się Europy na dwa zbrojne obozy, poseł Churchill wśród niemiłych okłasków oświadczył, że lepiej, aby w Europie były dwa zbrojne obozy, aniżeli jeden, mając oczywiście na myśli konieczność stworzenia przeciwwagi dla zbrojeń niemieckich.

Nowy statut narodowościowy w Rumunii
Bukareszt, 3 czerwca.
 (PAT) Rząd rumuński nosi się z zamiarem wypracowania nowego statutu mniejszościowego, który byłby niewątpliwie wprowadzony w życie.

Buzdygan dla gen. Skwarczyńskiego od dywizji legionowej

Wilno, 3 czerwca.
 (PAT) Dnia 7 bm. w Wilnie odbędzie się uroczystość wręczenia buzdyganu gen. Stanisławowi Skwarczyńskiemu przez dywizję legionową, jako wyraz serdecznej więzi łączącej dywizję z jej długoletnim dowódcą.

Kurier Handlowo-Przemysłowy

„REPUBLIKA“ z dnia 4 czerwca 1938 r.

Pogorszenie się koniunktury w Anglii Spadek obrotów oraz osłabienie tempa produkcji. Skutki wojny na Dalekim Wschodzie

Angielski minister handlu i przemysłu Sir Oliver Stanley, przemawiając w parlamencie, stwierdził, że koniunktura angielska wykazuje poważne zahamowanie.

Gorączkowa aktywność ubiegłego roku była, zdaniem ministra, niezdrowa. Bardzo wiele zamówień udzielano nie dla pokrycia rzeczywiste istniejącego zapotrzebowania, lecz w przewidywaniu dalszego wzrostu konsumpcji. Kiedy ten wzrost nie nastąpił, musiał nastąpić spadek obrotów.

Obecnie daje się stwierdzić osłabienie tempa aktywności całego z wyjątkiem przemysłu zbrojeniowego, życia gospodarczego, a w niektórych branżach występuje wyraźny spadek. W kwietniu liczba bezrobotnych była o 300 tys. większa niż w ub. r., wpływy kolei z irachtów towarowych, które dotąd wykazywały stały wzrost, spadły o 5%.

Ogólne wskaźniki produkcji wskazują wprawdzie jeszcze wzrost, ale jest on związany z działalnością przemysłu zbrojeniowego. Narazie rosną jeszcze obroty w handlu detalicznym. I one jednak wykazują już pewne osłabienie tempa wzrostu. To też, zdaniem Sir Stanley, należy w najbliższym czasie spodziewać się dalszego zahamowania koniunktury, która jednak nie przybierze groźnych rozmiarów.

Główne przyczyny pogorszenia widzi Sir Stanley w wojnie na Dalekim Wschodzie, która pozbawiła przemysł angielski bardzo poważnych rynków zbytu, oraz

w załamaniu koniunktury amerykańskiej, która szczególnie dotkliwie odbiła się na cenach surowców.

Minister podkreślił jednak, że nie można mówić o kryzysie takim, jak w latach 1929—1931. Zdaniem jego, chodzi o przejściowe pogorszenie koniunktury, które za jakiś czas będzie przezwyciężone. Dlatego rząd angielski sprzeciwia się forsowanemu przez opozycję planom wielkich, niezależnych od prac dozbrojeniowych, robót publicznych finansowanych z tularszów państwowych.

Sukces prezydenta Roosevelta

Izba uchwaliła ustawę o warunkach pracy

Amerykańska Izba Reprezentantów uchwaliła ustawę o warunkach pracy według brzmienia projektu prez. Roosevelta.

Tekst uchwalony przewiduje warunki jednakowe dla całego obszaru Stanów Zjedn. i wszystkich gałęzi przemysłu zbywających swe wyroby poza granicami danego stanu, w którym są czynne. Minimum płacy za godzinę pracy ustalone zostało w wysokości 25 cent., z tym, że w ciągu 3 lat to minimum ma być doprowadzone do 40 centów. Czas pracy został ustalony na maximum 44 godziny tygodniowo, z tym, że w ciągu

2 lat ma być zredukowany do 40 godzin.

Debata w Izbie były bardzo gorące. Posłowie demokratyczni stanów południowych i niektórzy posłowie republikańscy żądali zróżniczkowania stanów południowych i północnych, pod względem stawek płacy i długości tygodnia pracy. Ale olbrzymia większość głosowała za projektem rządowym. Jest to duże zwycięstwo prez. Roosevelta, który nie mógł tego samego swego projektu przełamać przez Izbę rok temu. Co prawda, Senat przygotowuje się do przeprowadzenia głębokich zmian w ustawie.

Operacje finansowe rządu rumuńskiego

Ministerstwo skarbu zawarło umowę z 5 wielkimi bankami, które mają finansować uprzemysłowienie kraju

Zagadnienie wzmocnienia potencjału przemysłu rumuńskiego w związku z odrodzeniem życia gospodarczego oraz konieczność uintensywnienia, w jak najkrótszym czasie, zaoprowadzenia armii rumuńskiej w potrzebne materiały, jest w tej chwili przedmiotem żywych dyskusyj w kołach kierowniczych rumuńskich.

Jak obliczono ostatnio, suma, potrze-

ba do tego, aby przemysł rumuński mógł w ciągu paru lat dostosować się do potrzeb odrodzenia kraju i wymogów obrony krajowej, wynosi — poza wkładami, dokonanymi dotychczas — od 7 do 8 miliardów lei.

Uzyskanie tej wielkiej, jak na budżetowe stosunki rumuńskie sumy (300 milionów złotych) przedstawiało wielkie trudności. Chodziło bowiem o to,

aby nie obciążać jednorocznego budżetu państwowego wydatkami, które się zaczęły opłacać dopiero po kilku latach. Min. Skarbu weszło zatem w pertraktacje z pięcioma wielkimi bankami bankarzesztańskimi które oświadczyły przed wczoraj ostatecznie gotowość sfinansowania tej akcji.

W dniach najbliższych zawarty będzie układ rządu rumuńskiego z 5 bankami, na zasadzie którego banki te udziela kredytów, potrzebnych do uruchomienia i rozszerzenia szeregu przedsiębiorstw, odpowiadających akcji, podjętej przez rząd.

Jako gwarancję za dotrzymanie umowy ministerstwo skarbu wyda honory skarbowe z terminem czteroletnim, które będzie można lombardować w Rumuńskim Banku Narodowym.

Bonami tymi będzie można opłacać należności podatkowe.

Likwidacja bonów nastąpi w drodze kredytów budżetowych w okresie 1942/43.

Przeprowadzenie tej operacji finansowej dla zamierzeń rządu jest sprawą równie pilną, jak pierwszorzędnej wagi. Prawdopodobnie już w najbliższych dniach kontrakt będzie przedłożony do aprobaty delegacji gospodarczej rządu rumuńskiego, ażeby wykonanie programu ożywienia przemysłu nie uległo opóźnieniu.

Włosko-niemiecki układ finansowy

Rzym, 3 czerwca.

(PAT) Włosko - niemiecki układ finansowy, podpisany w Berlinie dnia 28 maja br. rozciąga na Austrię clearing włosko - niemiecki w stosunku do wszystkich transakcji, zawartych po 31 maja rb.

Równocześnie w Berlinie zawarto specjalne porozumienie, dotyczące transakcji, zawartych przed 1 czerwca. Dla zobowiązań w szylingach austriackich, ustalono kurs 300 lirów za 100 szylingów.

Rokowania polsko-palestyńskie

W Warszawie toczą się rokowania o nową umowę clearingową polsko-palestyńską. Rokowaniom przewodniczy radca Riedyger z Ministerstwa Przemysłu i Handlu, ponadto zaś w rokowaniach biorą udział pp.: radca Mantel (Min. Skarbu), radca Sroka (Min. Spr. Zagr.) oraz radca Witkowski (Min. Rolnictwa i Reform Rolnych).

Z ramienia Agencji Żydowskiej w rokowaniach biorą udział p. Izaak Grünbaum oraz dr. Feilchenfeld.

Zaliczkowanie bawełny w Stanach Zjednoczonych

Donoszą z Nowego Jorku, że w Stanach Zjednoczonych A. P. zaliczkowano do dnia 16 maja r. b. ogółem 5.369.000 bel bawełny.

W najbliższych dniach ogłoszony zostanie nowy wykaz towarowego towarzystwa kredytowego, dotyczący zaliczkowania bawełny.

Okazje do handlu z zagranicą

Szwajcarska fabryka aparatów wchłaniających kurz, produkująca towar w bardzo dobrym gatunku i konkurencyjny pod względem cen, szuka jednego generalnego zastępcy lub kilku zastępców regionalnych na Polskę. W rachubę wchodzi wyłącznie firmy, posiadające agentów we wszystkich ważniejszych miastach Polski.

Firma szwajcarska, produkująca specjalny produkt z igliwia świerkowego, jako dodatek do kapelei, szuka w Polsce zastępcy, któryby się zajął zaprowadzeniem na tutejszym rynku wymienionego artykułu.

Przedsiębiorstwo szwajcarskie z branży elektrycznej, chcąc zorganizować w Polsce zbyty swych produktów, szuka zastępców wzgl. agentów w kilku głównych miastach Polski.

Szwajcarski producent lodowni do użytku domowego i drobnego przemysłu pragnie oddać w Polsce swe zastępstwo.

Firma szwajcarska, produkująca wyroby dentystyczne, chcąc zapoczątkować zbyty tych artykułów w Polsce, szuka w Polsce odpowiedniego zastępcy.

Bliższych informacji udziela Polsko-Szwajcarska Izba Handlowa w Warszawie.

Nowe projekty ustaw aprowizacyjnych Ministerstwo rolnictwa będzie zreorganizowane

W związku z zcentralizowaniem agend aprowizacyjnych w Ministerstwie Rolnictwa i Reform Rolnych i szeregiem nowych zadań, jakie beda mu przydzielone, przewiduje się reorganizacja tego Ministerstwa. Dla ułatwienia spraw aprowizacyjnych zostanie utworzony nowy departament, który będzie podlegał bezpośrednio podsekretarzowi stanu Michałowi Wierusz - Kowalskiemu.

Poza tym ulegnie reorganizacji departament produkcji rolnej i weterynarii. W szczególności wydział weterynaryjny zostanie podzielony na dwa oddziały, a mianowicie: 1) zdrowotności zwierząt i 2) nadzoru weterynaryjnego nad obrotem zwierzętami i produkcją zwierzęcą.

W związku z tym przewidywane są następujące zmiany personalne: plk. Marczewski, szef wydziału weterynaryjnego, który obecnie bawi na urlopie nie

wrócił do Ministerstwa, a stanowisko jego zajmie lekarz weterynarii plk. Dobiasz z Krakowa. Z Ministerstwa odchodzi również inspektor Malicki, na miejsce którego przechodzi Stanisław Kraus, inspektor weterynarii urzędu wojewódzkiego w Krakowie. P. Kraus zajmie stanowisko kierownika walki z pryzyczą.

Na najbliższe posiedzenie Rady Ministrów zostaną przez Ministerstwo Rolnictwa wniesione nowe projekty ustaw aprowizacyjnych, a w szczególności projekty ustawy: 1) o regulowaniu obrotu i spożycia oraz uboju zwierząt gospodarskich, 2) o obrocie artykułami pierwszej potrzeby i 3) o obrocie artykułami produkcji rolniczej. Równocześnie z tymi projektami na Rade Ministrów zostanie wniesiony projekt reorganizacji Ministerstwa Rolnictwa i R. R., który wkrótce po uchwaleniu wejdzie w życie.

Parcele budowlane przy ul. Krzemienieckiej i Retkińskiej do sprzedania

Zgłoszenia do p. Hermana, ul. Piotrkowska 51, prawa oficyna, I piętro od 10—12 w południe i od 4—5 po południu w dni powszednie

